

‘Jongvee is onnodige kostenpost’

Kostenbeheersing staat centraal op het bedrijf van Luc Criel. Met zo veel mogelijk ruwvoer, nauwgezette aandacht voor de veestapel, geen onnodige investeringen en zo weinig mogelijk jongvee wist hij de kostprijs de afgelopen vijf jaar rond de twintig cent te houden.

TEKST JEROM ROZENDAAL

De stal van Luc Criel uit het Oost-Vlaamse Sleidinge dateert uit 1985 en is in recente jaren voorzien van ventilatoren. Gordijnen hebben de zijmuren vervangen. Ook de 2 x 5 visgraatmelkstal van DeLaval stamt uit de tijd dat zijn ouders het bedrijf uitbaatten. ‘Destijds was dat het neusje van de zalm, uitgerust met automatische afname en meetbokalen. Dat zag je niet veel’, herinnert Criel (53) zich. Anno 2021 is de nieuwigheid er wel af. Maar hij volstaat nog steeds. ‘De onderhoudskosten

zijn laag en ook het melken verloopt vlotjes’, vertelt de melkveehouder.

Slinkende veestapel

De twee gebruikelijke melkbeurten van twee uur nemen tegenwoordig iets minder tijd in beslag. De veestapel werd vorig jaar afgebouwd van 110 naar 95 koeien. ‘Mijn ouders worden een dagje ouder en helpen minder mee’, legt Criel uit, die geassisteerd wordt door zijn vrouw Martine (54). Hun 21-jarige

BEDRIJFSPROFIEL

eigenaren	Luc Criel (53)
veestapel	95 melk- en kalfkoeien, 55 stuks jongvee
grondgebruik	16 ha grasland, 8 ha grasklaver, 24 ha silomais, 9 hectare korrelmais en 6 ha wintergerst
rollend jaargemiddelde	9000 4,88 3,80

tweelingzons Tim en Robin springen af en toe bij. De slinkende melkveestapel wil niet zeggen dat het heilig vuur is uitgedoofd bij Criel. Integendeel, de melkveehouder praat aan de keukentafel met passie over zijn bedrijf, dat vorig jaar nipt de Bioveiligheid Award van DGZ misliep en als tweede eindigde. Om hogere ogen te gooien voor deze prijs was hij een jaar eerder overgestapt op selectief droogzetten. Ruim 60 procent van zijn veestapel gaat nu zonder antibiotica de droogstand in. 'Ik ben er voor de DGZ-prijs mee begonnen, maar het is ook iets wat door de maatschappij steeds meer gevraagd wordt. En het gaat zo goed, dat ik het nu jammer vind dat ik er niet eerder mee begonnen ben', vertelt de boer, die zegt zelden uierproblemen te ervaren bij zijn koppel. Het lage celgetal, dat nu op gemiddeld 85 ligt, bezorgde hem de afgelopen jaren tot vier keer toe het MCC-label van 'kwaliteitsmelker'.

Cameratoezicht

'Het is zaak om erbovenop te zitten, niet te verslapen en niets aan het toeval over te laten', verklaart hij de gezondheid van zijn veestapel. Exemplarisch voor deze filosofie zijn de camera's in de melkveestal waarmee hij 's avonds op zijn pc een oogje in het zeil kan houden. 'Op deze manier kan ik het zien als er zich iets voordoet en ook kan ik bronstigheid van de koeien goed volgen.'

Qua vruchtbaarheid kon het bedrijf altijd goede cijfers voorleggen, maar de laatste tijd vallen de prestaties wat tegen, vindt hij zelf. 'Wij hadden tot 2017 nog een tussenkalftijd van 376 dagen, maar dat is de laatste jaren opgelopen tot 398 dagen. Daar ben ik eigenlijk niet tevreden mee. Ik heb zo'n vermoeden dat de hete zomers daarmee te maken hebben.'

Premie voor weidemelk

Ook de afkalfleeftijd van 24 maanden kan volgens hem beter en wil hij terugbrengen naar 22 maanden. 'Ik ben ervan overtuigd dat dit gaat lukken. Een paar jaar geleden ben ik gestopt met het beweiden van de vaarzen, omdat ik een aantal dieren had met zomervrang en deze hierdoor afkalfden als driespeen. Sinds ze op stal blijven, doet het probleem zich niet

meer voor. En op stal groeien ze beter en kunnen ze al op 12 maanden geïnsemineerd worden.' De melkkoeien gaan van april tot september de wei-de in. Hierdoor komt de veehouder, die aan Campina levert, in aanmerking voor extra weidemelkvergoeding. Deze bonus bij het Nederlandse zuivelbedrijf bedraagt een cent per liter melk en brengt zo jaarlijks duizenden euro's extra in het laatje.

Economische boer

Tegenover de extra inkomsten staan er veel besparingen. 'Ik ben een economische boer en kijk op welke manier ik het beste kosten kan besparen in combinatie met een zo hoog mogelijk rendement. Alles staat

Criel maakte de kalverhokjes zelf; ze kunnen met de verreiker opgetild worden, zodat de vloer gemakkelijk te reinigen is

Links: de ventilatoren brengen verkoeling in de stal, waar eerder ook de stenen zijmuren uitgebroken werden

Rechts: de 5x2 visgraatmelkstal dateert uit 1985, maar functioneert nog naar tevredenheid

in het teken van de winstgevendheid', zegt de melkveehouder. 'Ik geef geen persulp, heb geen mengwagens en geef geen geld uit aan voeradvies', somt hij wat voorbeelden op.

Wat betreft het rantsoen houdt hij een eenvoudige vuistregel aan: zo weinig mogelijk krachtvoer. 'Hoe minder krachtvoer de koeien krijgen, hoe meer ruwvoer ze opnemen. En dat is de basis van goedkoop melken', verklaart Criel, wiens koeien gemiddeld 5500 liter ruwvoermelk produceren. Het ruwvoer – 50 procent gras en 50 procent mais op vraag – wordt met een verreiker laag voor laag uitgestrooid voor het voerhek. De krachtvoergift beperkt zich tot twee kilo geplette gerst van eigen land, 2 kilo soja-schroot en brok voor de productie.

Liters kosten geld

Het ruwvoer wordt elk jaar geanalyseerd door de bodemkundige dienst van België. Ook daar heeft Criel een eigenzinnige mening over: 'Jaren geleden heb ik stalen laten analyseren door de bodemkundige dienst en door twee veevoederleveranciers. Volgens deze laatsten was de waarde van mijn ruwvoer veel lager en moest ik twee kilo extra krachtvoer per dag gebruiken. Sindsdien werk ik met de bodemkundige dienst.'

Met 9000 liter is de 53-jarige geen hardmelker en is er ook minder nood aan krachtvoer. 'Ik heb nooit ingezet op liters, maar mij op gehalten gericht', vertelt hij. 'Met hoge gehalten is er minder opslagcapaciteit nodig, terwijl de melkprijs per liter beter is. Zo vermijd ik de aanschaf van een grotere melktank, wat ook een investeringskost is', legt Criel uit. De Vlaamse veehouder voegt daaraan toe dat een hogere productie vaak ook gepaard gaat met meer gezondheidsproblemen.'

Om zijn gehalten te verbeteren heeft hij enkele jaren geleden zijn fokkerijstrategie op de schop goegoid. Sinds 2008 maakt hij gebruik van geseekt sperma en in 2014 is hij begonnen om al het jongvee genetisch te testen. Sinds deze koerswijziging zijn de gehalten in de melk gestegen van 3,45 procent eiwit en 4,20 procent vet naar respectievelijk 3,80 procent eiwit en 4,88 procent vet. Bij de stierkeuze staat behalve gehalten ook gezondheid centraal. 'En tegenwoordig probeer ik ook hoornloosheid en A2A2 in de veestapel te fokken. Misschien dat de NVI-waarde daar wel wat onder lijdt.' De melkveehouder verwacht in de toekomst meer vraag naar A2A2-melk. 'Als het zover komt, kun je er beter al klaar voor zijn', legt hij uit. Veelgebruikte stieren zijn: Nippon P, Eloy, Abundant P, Nominator, Wingstar en Mauro.

Weinig jongvee

Een even belangrijk neveneffect van de merkertesten en het gebruik van bijna uitsluitend geseekt sperma bij het jongvee is de mogelijkheid om overbodig jongvee af te stoten. 'Op basis van de merkertesten bepaal ik welke kalveren ik aanhoud en welke kalveren er weggaan. Qua NVI is 150 de absolute ondergrens', vertelt Criel, die jaarlijks 27 kalveren aanhoudt en het overbodige vrouwelijk jongvee verkoopt aan een uitbreidende melkveehouder in de buurt. 'Het doel is om zo weinig mogelijk jongvee te hebben', verklaart hij zijn strategie. 'Jongvee neemt ruimte in beslag, produceert mest, eet voer en het levert niets op.'

De snelle genetische vooruitgang van de veestapel, die respectievelijk een gemiddelde NVI scoort bij het melkvee van +77, bij jongvee van +173 en bij drachten van +216, bleef ook bij CRV niet onopge-

merkt. Een aantal jaar geleden kocht CRV Kristien (v. Rocky) met 293 NVI van de melkveehouder aan. Vorig jaar was de organisatie geïnteresseerd in Rangdochter Odalys met 348 NVI en de roodfactor. 'Omdat er blauwtong gesignaleerd was in onze regio, kon ze niet naar Nederland verhuizen en is ze hier gebleven', vertelt Criel, die binnenkort een kalf van het dier verwacht. Onlangs is de roodbonte Jacuzzi dochter Rianne met 367 NVI op het bedrijf gespoeld.

Niet afvoeren vanwege vruchtbaarheid

Terwijl 65 procent van de koeien met witblauw wordt geïnsemineerd, komen de beste koeien in aanmerking voor een rietje gesekst sperma. 'Dat doe ik tot twee keer met InSire Topstieren. Daarna maak

ik gebruik van InSire Teststieren om de kosten te drukken.' Sommige dieren insemineert hij tot acht of zelfs tien keer. 'Een slechte vruchtbaarheid is geen reden om dieren af te voeren als ze gezond zijn en genoeg liters met goede gehalten produceren', legt de Oost-Vlaming uit.

Volgens Criel zou het systeem van merkertesten in combinatie met gesekst sperma leidend moeten worden in de melkveehouderij. 'Op deze manier kun je de veestapel het beste doorselecteren en zo weinig mogelijk jongvee aanhouden', verklaart hij. 'Als je logisch redeneert, zou elke boer op deze manier moeten werken', besluit hij met een glimlach. 'Te veel jongvee is een onnodige kostenpost.' Mede door zijn bedrijfsstrategie weet hij de kostprijs de laatste vijf jaar gemiddeld onder de twintig cent te houden. |

▲
Criel voert zo weinig mogelijk krachtvoer, maar besteedt veel aandacht aan de kwaliteit van zijn ruwvoer

